

Om kærlighed, penge og kærlighed til penge

*Om behovet for at være savnet af den anden, den gensidige tillid og om det at skrive vekslers til og på hinanden
(kommentaren til uge 44, 2011)*

Ifølge Bjørn Lomborg kan Samfundet spare 180 milliarder, ved at staten tiltror ham selv og hans Copenhagen Consensus sølle 6 millioner.

Det er så at sige hans jobansøgning, hans forsøg på at overbevise verden om, at den stadig har brug for ham. Han har i den grad brug for, at vi har brug for ham. Og hans æstimer og overdrivelser viser hvor desperat han er!

Hvis han var i stand til at sandsynliggøre det realistiske i en så lukrativ investering, så burde det være en smal sag at opnå de sølle 6 millioner, som han beder om, uanset hvem der så i øvrigt sidder ved pinden.

Men nu er det sådan, at han allerede har modtaget omkring 140 millioner skatte-kroner af den afgåede VKO-regering, og der er aldrig nogen, der har sat sig ned og lavet en større redegørelse over det statistisk holdbare i hans allerede imponerende produktion af prognoser for fremtid og økonomi. Hans gigantiske produktion af forudsigelser om – og anbefalinger omkring prioriteringer og investeringer i – fremtiden, er aldrig gået systematisk efter.

Det eneste større forsøg, der er gjort i den retning, faldt allerede i 2003, da han blev dømt videnskabelig uredelig af UVVU. Udvalget kom frem til sit resultat på

trods af et meget stort mindretal i udvalget, der slet ikke mente, at hans berømte/berygtede udgave af ”Verdens sande tilstand” fra 1998 overhovedet skulle vurderes på videnskabeligt grundlag. Det store mindretal mente, at hans udgave af verdens tilstand skulle tages som en politisk manifestation, og ikke andet.

Udvalgets store mindretal skulle måske have insisteret lidt mere, fordi dets indstilling er så meget mere entydig, end den man så halvhjertet kom frem til med sin flertalsafgørelse. For afgørelsen var udtryk for, at man ikke eksplicit gad gå mere end nogle få men dog principielle detaljer efter. Afgørelsen blev derfor stående som en halvhjertet dom, der slet ikke tog Kår Fogs 1600 siders forarbejde op.

Siden da kan man sige, at mængden af Lomborgs produktion har gjort det umuligt at danne sig et forpligtende billede på detaljernes gennemsnitlige udsagnsværdi. Kvaliteten er gået under for kvantiteten.

Den nuværende regering har argumenteret for at spare 100 millioner på den tidligere regerings udvalg og tænketanke. Man vil ikke bruge penge på borgerlige debattører. Regeringens udtalelse tager udgangspunkt i en distinktion mellem hvad der er politik og hvad der er forskning. Men falder den ind under de politiske udsagns domæne eller er den funderet videnskabeligt?

Verdens sande tilstand (italesat)

Hvis regeringens udsagn falder som et politisk udsagn, så er det ikke forpligtet på at gøre en forskel i forhold til den videnskabelige distinktion mellem sandt og falskt.

Politiske udsagn er ikke begrænset af noget så problematisk og restriktivt, som videnskabelige former for teoretiske empiriske metodiske kriterier for, hvordan et udsagn kan kvalificeres som sandt eller det modsatte. Som almindelig borger(lig eller ej) deltager i den demokratiske debat er man fritstillet i forhold til videnskabens krav om sanddruelighed, lige som man for resten er i forhold til alle andre snærende krav om lødighed, anstændighed osv. Det er alt sammen legitimeret under dække af den ret til at ytre sig frit, som de gæve medier har råbt så meget op om.

Den offentlige debat er domineret af en praksis, der tog over med VKO-regeringen i 2001. Siden da har debatten været præget af spinkulturen, reality show og kun politiske udsagn, hvor ingen behøver at stå til ansvar for noget, fordi vi alle ved, at enhver ytring efterfølgende kan neutraliseres med henvisning til, at der kun var tale om politik, altså ligegyldighed i forhold til alle de alt for snærende krav om vederhæftighed, sandfærdighed, logisk konsistens, empirisk fundering osv. Disse snærende krav er blevet italesat som ytringsfrihedens fjender af folk, der ikke var i stand til at se konsekvensen af den form for frihed, som de argumenterede for.

Spinkulturen har undermineret de mere traditionelt cementerede former for kvalificering af udtalelser og iagttagelser som forpligtende og gyldige. Men det egentlige resultat af spinkulturen er på den måde kommet bag på de mange bidragydere

til den. Man følte sig måske nok umiddelbart lykkeligt fri af kravet om at skulle kunne identificere noget bestemt, dokumentere og argumentere for netop det, men så opdagede man med bagkloge Åges forstand, at taktikken, intentionen om at opnå den totale ytringsfrihed, var slået over i sin egen modsætning, nemlig ligegyldighedens forskelsløses kviksand eller ligegyldighedens egen form for nødvendighed og indre sociale tvang.

Når først en politiker eller en spindoktor nemlig x antal gange har set sig nødsaget til at neutralisere udsagnsværdien af sine forudgående manifestationer med henvisning til, at der bare var tale om en politisk udtalelse, ja så er muligheden for overhovedet at gøre en forskel opbrugt.

Man vil ikke sige noget bestemt, men kun lade "som om". Det er essensen i spinkulturen. Udtalelserne formuleres så taktisk, at det til sidst bliver mere end svært overhovedet at indplacere dem, så de gør forskel.

Taktikken, der går på at slippe for konsekvenserne af de alt for forpligtende udsagn, bliver for taktisk, når den som med den sejrende spinkultur er slået over i den tilstand, hvor alt er blevet politik.

Således fortsætter de kommercielle medier, DR, TV2 den indførte praksis. Alle i den stort anlagte italesættelse af en alment forpligtende dagsorden er her fritstillet i forhold til alle krav om lødighed, logisk intern konsistens i sine udsagn, dokumentation i form af henvisning til empiriske data, osv. Selv om man ville, så kan man ikke gøre en forskel længere. For påstanden om at tale sandt slipper aldrig fri af mistanken om, at også den bare er endnu en politisk påstand, dvs. en politisk påstand om at være andet end bare politisk, en ligegyldig påstand om ikke at være ligegyldig!

Det er i denne atmosfære af politisk indifferens, at tidens problemer italesættes. Intet forpligter, for alt hænger ulideligt fast i denne grød af indifferent nødvendighed, resultatet af jagten på den ultimative frihed til at italesætte alt fuldstændigt frit og uforpligtende.

Selv om man altovervejende er enige om, at der er krise, ja så forpligter heller ikke det rigtigt. Man bekymrer sig måske nok om smertensbarnet, økonomien. Men man har fuldstændigt mistet evnen til at se hvilken form for indflydelse, dette smertens barn har på sine egne forudsætninger, dvs. man har mistet evnen til at se alle de destruktive effekter, der følger af den økonomiske succes, det eneste, som man virkeligt ser for sig.

Paradokser

Man nægter at se det selvnegerende i sin egen jagt på økonomisk succes, men nøjes med at begræde tabet af økonomisk succes. Det er i den grad beviset på, at spinkulturens uvederhæftighed i omgangen med beskrivelsen af "verdens sande tilstand" har vundet.

Tidens paradokser går på, at alt hvad den helt store dagsorden fokuserer på som succes, er blevet sit eget største problem.

Menneskeheden har sejret ad helvede til!

I ugen, der gik, blev det fejret, at vi nu er 7 milliarder på den lille blå planet. Glæden over artens succes var oprigtig ambivalent, lige som begivenheden i det hele taget var kunstig, italesat. For dybest set så er jordens befolkning langt fra skrevet i mandtal. Ingen ved hvor mange vi er.

Begivenheden blev en begivenhed, fordi alle medierne beskrev det ”som om” vi netop rundede de syv milliarder netop i denne uge.

Medier og Medina

Berlingske medier kom i samme uge med en erklæring om, at man ville til at lave sine egne nyheder. ”Som om” at de kan det! Det, som organisationen afslørede med sin erklæring, er, at man ikke forstår, at nyheder skabes i og med at alle og enhver er fælles om at beskrive noget som en nyhed. Berlingske medier kan slet ikke lave en nyhed selv. Så meget fylder de Berlingske medier kun i deres eget erfaringsfelt¹.

Det er ikke kun de kommercielle medier, der lever af at være på. De sociale medier afslører i den grad den enkeltes behov for at være på.

Behovet for at være på manifesterer sig på mangfoldige måder. Scenariet afstikker de vilkår, der gælder for mulighederne for at projicere de forfængelige identiteter op på en social baggrund. Vilkårene handler om de gensidige behov for at være til for hinanden, være efterspurgt. Medierne lever af at være efterspurgt og

¹ <http://www.information.dk/telegram/283640>

af at imødekomme behovet for de platforme, hvor de gensidige behov for at være på i forhold til hinanden realiserer sig.

Facebook viser hvor stort behovet for at være noget i hinandens øjne er. ”Jeg håber at du savner mig”, synger Medina i en sang, der handler om kærlighed, efterspørgsel på det at være efterspurgt.

Udbuddet af efterspørgsel på det at være efterspurgt er gigantisk. Det er det eneste behov, der ikke er dækket i overmål her i det lille kongedømme. Vi har brug for at elske og blive elsket. Så enkelt er det.

Penge, værdi og kærlighed

I Informations netfora er man kommet på sporet af det store spørgsmål om pengenes værdi, og spørgsmålet om værdi i det hele taget. Inspireret af krisen, Euroens krise, Grækenlands krise, den globale økonomis krise, Occupy-bevægelsen, 15-M² osv. spørger man nu oprigtigt til pengenes værdi, og forbindelsen til den virkelige verden.

Økonomisk værdi opstår i udbudets møde med sin efterspørgsel. Udbuddet af efterspørgsel på det at være efterspurgt er gigantisk. Behovet for at lade sig selv, sin identitet, sit budskab, reflektere i medmenneskets øjne handler om udbuddet af efterspørgsel efter det at være efterspurgt. Når en popsanger synger, ”Jeg håber at du savner mig”, kan det sådan set ikke beskrives mere præcist.

Hvordan kan man så tale om, at der mangler penge. Penge er købekraft, efterspørgsel! Har det noget at gøre med, at det er for kompliceret at konvertere behovet – for at være på, behovene for at være noget i social forstand, for at være noget for hinanden – over i økonomisk efterspørgsel, købekraft?

Pengene og deres skabelse er den store intellektuelle udfordring på internetsiderne i disse dage, timer. Hvordan sættes pengene i verden?

Det er dybt beskæmmende, at så vitalt og grundlæggende et forhold ikke for længst er beskrevet både entydigt og let forståeligt. Men det er det ikke.

Verden fattes penge. Det er man stort set enig om. Vi har behov for penge, for det gør det muligt for os at manifestere vore behov i økonomisk forstand. Hvorfor er der så ikke bare rigeligt af dem? Vi er jo selv den rene efterspørgsel, kærligheden, grundlaget for penge! Det koster jo absolut ingen ting at sætte dem i verden!

Problemet er, at udstedelsen af pengene er overladt til nationalbanker, centralbanker og andre almindelige banker, hvor vi grundlæggende burde slå os ned som udstedere af vore egne penge alle sammen. For vi er efterspørgsel, behov, behov for efterspørgsel, kærlighed.

---

² http://politica.elpais.com/politica/2011/11/04/actualidad/1320436667_533340.html

Pengene sættes i dag i verden som gæld. Dvs. pengene har en anden side, end den man er tilbøjelig til først at se i dem.

De opleves som et aktiv, for den der har dem, men er et passiv for alle andre. Penge i lommen eller på kontoen betyder, at man har købekraft, at man kan betale for andres varer og ydelser. Pengene er et aktiv, for den der har dem, og et passiv for andre. Andre er for så vidt også kun parat til at overdrage ydelser og varer mod betaling i penge, fordi det betyder, at de ved modtagelsen af pengene som betaling for det de afgiver for dem, overtager pengenes værdi som et aktiv.

Regnskabsmæssigt handler det om to sider af det samme, penge som aktiver og passiver, pengenes kredit- og debetside.

Når markedet mangler likviditet, penge, så er det udtryk for at pengenes karakter som gældsbeviser, debetsiden og passivside har vundet betydning på bekostning af pengenes rolle som aktiver og kreditbeviser.

Smertens barnet

Grækenland kan ikke leve op til sine gældsforpligtelser. Långiverne har forregnet sig, og de penge, som de har til gode hos grækerne, deres aktiver, de græske statsobligationer, som banker og centralbanker ligger inde med, har tabt værdi, fordi det er gået op for markedet, at landet ikke kan betale. Krisen handler ikke kun om Grækenland, men om den måde som hele pengesystemet og det indre marked er skruet sammen på. Men det lader vi være nu.

Det drejer sig nominelt, altså talmæssigt i kroner og ører, om, at Grækenlands gæld ikke kan betales, og at markedet her mister aktiver for ca. 1,4 billion kroner.

Den finansielle sektor må afskrive disse aktiver. Aktiver i form af tilgodehavender er desuden forudsætningen for generering af aktiver, penge: Bankerne kan låne penge af nationalbankerne, centralbankerne, når de kan opvise sikkerhed for de penge, som de modtager som lån. Nationalbankerne sætter penge i verden ved at udstede lån til almindelige banker, der modtager lån af nationalbankerne som penge, der skal betales tilbage med renter. Diskontoen er nationalbankernes udlånsrente til bankerne. ECBs diskonto er 1,25 % p.a. i øjeblikket. Det er mindre end inflationen, altså den almindelige prisudvikling på markedet, men højere end prisudviklingen på kapital, altså på de værdier, der normalt fungerer som grundlag for bankernes optagelser af lån i centralbankerne, nationalbankerne. Dvs. grundlaget for udstedelse af penge er faldende, bl.a. fordi de penge, som den finansielle sektor har til gode i Grækenland, ikke længere er til at regne med som aktiver, kapitalværdier.

Når markedet fattes penge, så skyldes det, at man har udstedt for mange penge til organisationer, private og stater, som ikke kan betale tilbage. Kapitalgrundlaget forsvinder, og kapitalgrundlaget er forudsætningen for udstedelse af flere lån, flere penge.

Det er sådan set den relativt simple forklaring på den finansielle krise. Og krisen angår ikke kun den finansielle sektor, når så mange økonomiske transaktioner finder sted mod betaling i møntenheder, der er konvertible med hverandre netop via den finansielle sektor.

Når det nuværende økonomiske system er i krise, så skyldes det altså, at der simpelt hen er blevet skrevet for mange gældsbeviser ud. Når systemet mangler aktiver, så skyldes det at alt for mange aktiver er blevet til passiver, altså dårlige aktiver!

Forventningerne om at de mange skyldnere skulle kunne honorere deres kreditorens fremtidige krav på tilbagebetaling har afsløret sig som urealistiske. Verden kan ikke honorere de allerede etablerede krav om økonomiske ydelser. Derfor forsvinder likviditeten ud af det økonomiske system. Omsætningen falder og dermed forsvinder der endnu flere muligheder for at verdens skyldnere kan leve op til sine gældsforpligtelser.

Sådan er det med recessioner. Der er tale om komplekse interaktive mekanismer, der enten forstærker eller hæmmer hinanden gensidigt. Recession har man med negativ gensidig interaktion og vækst med de positive gensidigt forstærkende former for interaktion.

Købekraften lever ved den gensidige forventning om fortsatte muligheder for udvekslinger af varer og ydelser mod betaling. Troen på pengenes værdi er forudsætningen for pengenes værdi. Pengenes værdi hviler i tilliden til dem. Lige som vi er afhængige af det at kunne genkende os selv og hvile i hinandens efterspørgsel efter hinanden, efter det at være savnet af den anden.

Hvorfor tror vi så ikke bare på hinanden. Med troen på økonomisk vækst, så kommer den af sig selv!

Hvorfor giver vi ikke bare hinanden kredit, udsteder lånebeviser, penge i rå mængder, helt uhæmmet!

Det er faktisk muligt.

Man kan give hinanden kredit. I princippet kan vi skrive vekslers på og til hinanden. En veksler er en slags dokument, der kan fungere som betaling, udstedt og sat i verden uden om pengeinstitutioner og nationalbanker. De er lovlige, og de virker fuldstændigt på samme måde som andre penge, i kraft af gensidig tillid i relationen mellem debitor og kreditor.

Eks. Jeg modtager en ydelse af en eller anden. Men har ingen penge. I stedet skriver mig og min kreditor en veksler, hvor jeg skriver under på, at jeg som skyldner (trassat, hedder det i jurasprog) vil godtgøre kreditor (Trassenten hedder den, der godtager vekslens som betaling, og som ikke har brugt vekslens som betaling til tredje person endnu) inden for en aftalt tid. Denne veksler kan bruges af kreditor som betaling for ydelser til tredje part, hvis denne tredje part vil godtage vekslens

som betaling for afgivelser af et eller andet til den første kreditor (trassent). Den der har ydelser til gode hos trassaten kaldes en remittent.

Man skelner mellem egenveksel og trasseret veksel.

Egenveksel: Gældsbev, hvorved skyldneren forpligter sig til at betale vekslens pålydende til kreditor på et nærmere angivet tidspunkt.

Trasseret veksel: En anmodning (anvisning) fra kreditor til debitor om at betale vekselsummen til et nærmere angivet tidspunkt, der ved debtors accept af at betale beløbet bliver til en betalingsforpligtelse.

Vekseludsteder/kreditor = Trassent (trassere=trække)

Den der trækkes på = Trassat (debitor)

Acceptant = Når trassaten har accepteret vekslen

Remittent = Den der skal have vekselsummen udbetalt

Formkrav til trasserede veksler (VL § 1):

- Ordet „veksel“, indført i selve teksten,
- Angivelse af vekselsummen
- Trassatens navn
- Remittentens navn
- Trassentens underskrift
- Betalingstid og -sted
- Dato og sted for vekslens udstedelse

Måske skulle man som konsekvens af den finansielle krise lære os at benytte denne lovlige form for penge. Det behøver ikke være så indviklet. Se referencen her: <http://www.michaelthiesen.dk/8264/>

[Artikler af Steen Ole Rasmussen](#)

Ugens kommentar af Steen Ole Rasmussen:

[Uge 43, 2011](#)

[Uge 42, 2011](#)

[Uge 41, 2011](#)

[Uge 40, 2011](#)

[Uge 39, 2011](#)

[Uge 38, 2011](#)

[Uge 37, 2011](#)

[Uge 36, 2011](#)

[Uge 35, 2011](#)

[Uge 34, 2011](#)

[Uge 33, 2011](#)

[Uge 32, 2011](#)

[Uge 31, 2011](#)

[Uge 30, 2011](#)
[Uge 29, 2011](#)
[Uge 28, 2011](#)